

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Színházi műsor.

Vasárnap délután: *Arendás zsidó*, népszínmű. — Este: *Leányvásár*, operett. (Bérletszünet.)

Hétfő: *Leányvásár*. (Páros $\frac{3}{4}$.)

Kedd: *Leányvásár*. (Páratlan $\frac{3}{4}$.)

Szerda: *Leányvásár*. (Páros $\frac{3}{4}$.)

Csütörtök: *Leányvásár*. (Páratlan $\frac{3}{4}$.)

Péntek: *Danden György*. — *Erdei lak*. Bemutatók. (Páros $\frac{1}{4}$.)

Szombat: *Leányvásár*. (Bérletszünet.)

Vasárnap délután: *Rossz pénz nem vesz el*. — Este: *Leányvásár*. (Bérletszünet.)

Hétfő: *Dolovai nábob leánya*. (Páratlan $\frac{3}{4}$.)

Kedd: *Vasgyáros*. (Páros $\frac{3}{4}$.)

Szerda: *Csitri*. Bemutató. Vigjáték. (Páratlan $\frac{1}{4}$.)

Csütörtök: *Csitri*. (Páros $\frac{3}{4}$.)

Péntek: *Csitri*. (Páratlan $\frac{3}{4}$.)

Szombat: *Leányvásár*. (Páros $\frac{1}{4}$.)

Vasárnap délután: *Bocaccio*. — Este: *Leányvásár*. (Páratlan $\frac{3}{4}$.)

Szeged és a modern irodalom.

Néhány héttel ezelőtt országos érdekességű vitát provokált *Ady* Endre, az új magyar líra nagymestere a *Világ* hasábjain a modern magyar irodalomról. Kell-e közvetítő író, művész és nagyközönség között és csorbitja-e az írók és a művészet tekintélyét az érdeklükben való aktorkodás — röviden ez volt a kérdés érdeme *Ady* Endre cikkében, amelyre egy-egy író érdekes válaszzsal felelt magában a *Világ*-ban, anélkül, hogy a szellemes elmefuttatások megnyugtató feleletet is szolgáltatott volna. Az irodalmi vitát nyommon követő Hatvány-Osvát-affér azután rávilágított a felvetett probléma aktualitására okaira és a nagyközönség ritka élességgel figyelhette meg az új irodalom kulisszamozgásait a szenvedélyes kifakadások vihára nyomán.

A vitába a *Hét* hasábjain beleszólt egy igen elmés, finomtollú fiatal kritikus, *Lengyel* Ernő is, aki kemény szavakkal bírálta a fővárosi kávéházi és klikk-irodalom személyes és artisztikus fogatkozásait és vele egyidejűleg a *Délmagyarország*-ban hallatta szavát az irodalmi és művészeti viszonyoknak éber figyelője, *Szalay* János, e lapnak segédszerkesztője is, aki kiválóan érdekes párhuzamot vont a főváros és a vidék új irodalma között. Ebben a cikkében *Szalay* olyan bátorságot, olyan határozott véleménynyilvánítást és annyi eredeti megfigyelőképességet fejtett ki, hogy felszólalása méltó feltűnést, sőt visszhangot is keltett és modern kulturánk egyik első számontartója, a *Husadik Század*, utolsó számában a legteljesebb elismerés hangján glosszálta és végiglekölzi a szegedi író magvas fejtegetéseit.

Abban, ahogy *Szalay* reámutat a szociális érzék hiányára, az irodalmi klikkek kártékony és izlésromboló tevékenységére, a vidéki irodalom szegényességének sujtoló okaira, az irodalmi társaságok nivótlan maradiságára, a szépirodalomnak elzurnálosodására, a vezető koreszmék, az összetartó művészeti ideálok inséges kiisszámára, a divatos és fogyasztékos értékű írók, mint tekintélyek irodalmogazdasági egyeduralkodására és az értékes tehetségek munkásságának minden egyéb magyar béklyójára — abban kitörő igazság és szokatlan lendület van.

A radikális és vezető kulturmagyarság férfiai felismerték ezt. Nekünk büszkeség, hogy szegedi író és lapunk dolgozótársa az, akinek szava a nagynevű előttestzőlők után, az országos ankétban döntő figyelemmel esik latba.

p. e.

* **Plágium-vád** **Biró Lajos** ellen. Irodalmi körökben egy pletyka kapott szárnyra, mely szerint **Biró Lajos**nak nagysikerű színműve, a *Rablólovag*, plágium. A pletyka, melyből a plágium kipattant, Nagyváradon kelt s

annyira elterjedt, hogy a budapesti irodalmi körökben is hiteltre talált. A plágium-vád terjesztői meg is nevezték azt a „művet“, melynek a „*Rablólovag*“ a kópiája s ez nem más, mint *Pekár Imre*nek „Szerecsenek összeküvése“ című novellája, amely az 1909. évi *Mikszáth*-almanachban jelent meg. *Pekár Imre*hez is eljutott a plágium híre s az ügy tisztázása végett elküldötte *Szemere György* és *Császár Elemér* dr-t *Biró Lajos*hoz, hogy tőle tudja meg, mi igaz, mi nem a plágium-vádból. *Biró Lajos* kijelentette, hogy a *Rablólovag* meséjét tényleg plagizálta, de nem *Pekár* novellájából, amelyet nem ismer, hanem magából az életből amennyiben a „*Rablólovag*“ meséje Nagyváradon tényleg megtörtént. Különben is lehetetlen — úgy mond — egy novellából drámát plagizálni. Az ügy teljes tisztázása végett irodalmi zsűrit neveztek ki, melynek elnöke *Herczeg Ferenc* volt, tagjai pedig *Pekár* részéről *Szemere György* és *Császár Elemér* dr, *Biró Lajos* részéről *Beöthy László*, a Király és Magyar Színházak igazgatója és *Kóbor Tamás* voltak. A zsűri ma este egy nagyváradai tanu kihallgatása alapján fölmentette *Biró Lajos*t a plágium vádjáról. Ez a nagyváradai tanu eskü alatt vallotta, hogy a *Rablólovagban* kifejezett cselekmény tiz évvel ezelőtt Nagyváradon tényleg megtörtént, vagyis előbb, mintsem *Pekár Imre* novellája megjelent.

* **Liszt-hangverseny Szegeden.** Igazán nagy apparátussal és gondos körütekintéssel készítik elő a szegedi Liszt-hangversenyt. Gondos, élvezetes műsort állítottak össze, méltó Liszt emlékéhez. Csak növeli a hangverseny érdekességét, hogy azon szegedi zeneszerző művét is bemutatják, még pedig *Fichtner Sándor* Fuvóötösét. (Andante és Scherzo.) Akik ezt a munkát ismerik, elragadtatással nyilatkoznak máris róla. Március 2-án (szombaton) délután fél hat órakor tartják meg a hangversenyt, melynek tiszta hasznát a Budapesten felállítandó Liszt-szobor alap javára fordítják. A Tisza nagytermében tartandó hangversenynek ez a műsora: 1. Liszt: „Hungaria“ szimfonikus költemény. Előadja a honvédszenekar. 2. a) *Schubert*: Menuette (h moll). b) *Chopin*: Lengyel dal. c) *Chopin*: Fantisie-Impromptu. d) *Chopin*: Két hangverseny tanulmány (f moll és c moll.) Zongorán előadja *Thomán István*. 3. *Fichtner*: Fuvóötös. Adante és Scherzo (Fuga). 4. *Beethoven*: Zongora versenymű, e moll, op. 37. Allegro con brio. Largo. Rondo allegro. Zongorán zenekari kísérettel előadja *Thomán István*. 5. a) Liszt: Orosz dalok. b) Liszt: Polonaise (E dur.) Zongorán előadja *Thomán István*. A zenekart *Fichtner Sándor* dirigálja. A siker érdekében különösen *König Péter* buzgálkodik.

* **A színház — mutatványos bódé.** Sokat vitatott kérdés került most igen komikus formában a közigazgatási bíróság elé. Az ugyanis mindig vitás volt, hogy üzlet-e vagy művészet a színház? De arra még senki sem gondolt, hogy mutatványos bódénak tekintse a színházat. Egy derék bajai polgár érdeme, hogy ebből a groteszk kérdésből sikerült elvi kérdést csinálni, melyben a közigazgatási bíróság illetékes dönten. *Schwartz József*, a helypénzszedési jog bérelője Baján egy kérvényt adott be a város tanácsához, hogy állapítsa meg, hogy tartozik-e *Krémer Sándor* az általa elfoglalt vásártéri területért helypénzt fizetni. A tanács ezt a kérvényt nem intézte el azzal az indokolással, hogy *Schwartz* nem mondotta meg elég világosan, hogy mit akar. Most *Schwartz József* a rendőrséghez fordult, hogy adjon mellé rendőrközeget, hogy *Krémer Sándor*on behajthassa a kilencszáz koronára szaporodott helypénzt. Minthogy a rendőrség a kérelmet elutasította, a tanácshoz fordult, hogy ítéljék meg neki ezt a helypénzt, mert a helypénzszedési rendelet szerint jár neki ez a pénz. A szabályrendelet kimondja — úgy mond *Schwartz* a kérvényben, — hogy mutatványosok fedett bódé

után hétköznapi és hetivásárkor négyzetméterenkint 12. országos vásáron 18 fillért tartoznak fizetni. A szinkör (szerinte) fedett mutatványos bódé. A tanács *Schwartz*nak a kérvényét elutasította azzal, hogy a szintársulat kulturintézmény, nem lehet cirkusszal, mozival, komédiával egyformán elbírálni és a helyét közgyűlési határozatban foglalt engedély alapján foglalta el. *Schwartz* megelégedte a tanács határozatát a közigazgatási bizottsághoz, amely tegnap a tanács határozatát hagyta helyben. Most a közigazgatási bíróságon van a sor kimondani: Mutatványos bódé-e a szinkör és tartozik-e a szinigazgató helypénzt fizetni?

* **Klasszikus irodalmi est.** A Lloyd-nagytermében február 25-én, vasárnap este hat órakor tartandó klasszikus irodalmi est iránt páratlanul nagy az érdeklődés. *Zátony Kálmán* művészi vállalkozása, az előjelek szerint, fényes sikerű lesz. Az irodalmi estére a környékbeli intelligencia köréből is már számos előjegyzés történt. Jegyek előre válthatók a *Békei*-féle hirdetőlapján.

* **A gunyvacsora.** (A Magyar Színház bemutatója.) *Sem Benelli*, a Magyar Színház ma este színrekerült újdonságának szerzője, az ifjú olasz poéták tüzeslelkű és ékesszavú óriása „Le cena delle Beffe“ címen, némi tulzással világhírű darabot írt. *A gunyvacsora* — ez a magyar címe a drámának — a Medicek idejében játszódik, izgató és véres történet. Egy *Neri* nevű nagyszerű, duhaj, de naiv fickónak a csatája *Gianetto*val, az okos, de csunya és gyáva fluval, *Ginevráért*, szívük csodaszép asszonyáért. *Benelli* drámájának Olaszországban, de Párisban is *Sarah Bernhard* színházában, igen nagy sikere volt, úgy, hogy szerzője e művével az érdekes *d'Annunzio* méltó és erős konkurrensé lett. *A gunyvacsora* mai előadása újabb dicsőséges állomása lesz a drámának, amely a Magyar Színházban pompás előadásban, *Erdős Renée* fordításában került színre. *Törzs* — *Gianetto* és *Kürthy* — *Neri* nagyszerűen játszik remek szerepeiket. *Báthori Gizella*, a kíváncsú forró vérű *Ginevra*, *Kertész Mihály*, *Nagy Teréz*, *Csatay Janka* — aki egy kedves, finom humoru, komikus szerepecskét játszik — valamennyien részesei a nagy sikernek, amely *A gunyvacsora* mai bemutatóján következett. Magyarországon ez volt az első eset, hogy *Sem Benelli*től darabot játszottak.

* **Megint a mozi mellett.** A mozik ellen nagy akció készül Budapesten is, a vidéken is. Mert a publikum megy a moziba, a színházba ellenben nem igen megy, holott a színház ajtaja ép úgy nyitva van, mint a mozié és a helyárakban sincs valami nagy differencia. A színházigazgatók tehát úgy akarnak segíteni ezen, hogy nyitva tartván a saját ajtaikat, be akarják csukni a moziét. Hogy lehet ez? Természetes, hogy csak hamis jelzések takarója alatt. A mozi — mondják ők — nem terjeszt kultúrát, sőt vadságra és mit tudom én mire neveli az embereket. Ez persze nem igaz. *A színházak ép úgy játszottak* *Sherlock Holmest*, *Arzén Lupint* és *Nick Cartert*, ahogy a mozik játszottak a tavalyi szezonban. De, mert a színházak rosszul játszottak, hát ez nem kellett a közönségnek. A mozik viszont jól játszottak s így a moziknak jól ment ugyanaz, ami a színházaknak rosszul ment. De ha a színházaknak lett volna publikumuk *Sherlock Holmesre*, *Arzén Lupinre* és *Nick Carterre*, a színházak ma is őket játszanák, nem törődve se világirodalommal, se magyar irodalommal, aminthogy ők különben se törődnek ezzel és nem is kell törődniük vele; de legalább ne mondanák, hogy törődnek, mert ez az üzletnek álarcmögé bujtatása és haragudnunk kell, mikor a színházak annyira kiskorunak nézik a közönséget, hogy maszlagolni próbálnak neki ilyen görbe dolgokat, amikről ők maguk is tudják, hogy nem egyenesek. Ha nem volna egyéb szempont, csupán az, hogy a közönségnek azt kell adni, amit akar, tehát ha mozit akar: mozit, ha mást akar: mást, ez az egyet-